

Uniwersytet
Gdański

Instytut Psychologii
Wydział Nauk Społecznych

Gdańsk, 14 kwietnia 2026

prof. UG dr hab. Maria Kaźmierczak
Instytut Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego

Recenzja

rozprawy doktorskiej Magister Agnieszki Abramiuk - Szyszko

pt. *„Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu”. Wrażliwość na odrzucenie a wymagania przy wyborze partnera i satysfakcja ze związku.*

Promotor: dr hab. Joanna Rajchert, prof. APS

Promotor pomocnicza: dr Karolina Konopka (APS)

Na podstawie uchwały nr 31/2026 o powołaniu na recenzentkę przez Radę Naukową Dyscypliny Psychologia Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr Agnieszce Abramiuk-Szyszko w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, przedstawiam szczegółową ocenę rozprawy doktorskiej celem udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy rozprawa spełnia wymogi ustawowe zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Tematyka rozprawy doktorskiej

Wrażliwość na odrzucenie do pojęcie integrujące problematykę różnic indywidualnych w zakresie reagowania na bodźce społeczne i tworzenia więzi oraz obszar relacji interpersonalnych i ich znaczenia dla jakości życia. Jest to zagadnienie istotne z perspektywy teoretycznej, ponieważ pomaga zrozumieć mechanizmy stojące za odmiennymi formami przywiązywania się do bliskich nam ludzi w cyklu życia oraz ujawnić przyczyny zróżnicowanych reakcji na kryzysy - nie tylko interpersonalne, ale i te intrapersonalne - dotyczące sfery poznawczo-emocjonalnej, w przebiegu ważnych relacji społecznych. Z pewnością jest to też koncept bardzo mocno opierający się na innych, opisanych już w literaturze zjawiskach, m.in. na lęku. Tym bardziej zatem jego dogłębna analiza jest potrzebna. Takie zapotrzebowanie dostrzegam również w kontekście metodologii badań nad wrażliwością na

odrzuć, które stanowią wyzwanie z uwagi na konieczność mierzenia się z psychologicznie trudną dla wielu osób sferą przeżyć aktywizowaną w procedurze badawczej. Doktorantka przedstawia w pracy kilka propozycji pomiaru różnic indywidualnych w tym zakresie. Ponadto, warto zauważyć, że z uwagi na obecne - nie tylko w przekazie naukowym, ale i medialnym - doniesienia poszukujące przyczyn często ujawnianych przez ludzi trudności w tworzeniu i utrzymywaniu bliskich relacji, rozprawa ta ma znaczenie dla opracowywania działań interwencyjnych, mających na celu wsparcie rozwoju osób czy par w kontekście szeroko pojętej komunikacji interpersonalnej. Autorka podkreśla ten aspekt osadzając recenzowaną pracę w obszarze problematyki relacji romantycznych, których przebieg silnie kształtuje jakość życia. Uznaję więc, że tematyka opracowana w przedstawionej mi do recenzji rozprawie doktorskiej wnosi nowe spojrzenie w obszar wsparcia psychologicznego, a zatem niesie praktyczne implikacje wynikające z przeprowadzonych badań.

Formalna charakterystyka rozprawy

Praca ma postać klasycznej dysertacji. Doktorantka dzieli rozprawę na dwie, główne części - teoretyczną i empiryczną, poprzedzone streszczeniami pracy w językach polskim i angielskim oraz wstępem. Część pierwsza, pt. „*Teoretyczne podstawy badań własnych*” składa się z czterech rozdziałów, a część druga – z siedmiu rozdziałów dotyczących celu badań, opisu kolejnych badań, dyskusji wyników badań własnych oraz podsumowania. Układ rozprawy doktorskiej cechuje brak proporcji pomiędzy dwiema głównymi częściami - teoretyczną i metodologiczno-empiryczną, z silną dominacją tej ostatniej (ponad 100 stron), co jest jednak częste w pracach doktorskich powstałych w oparciu o projekty złożone z kilku badań.

Dysertacja liczy 233 strony maszynopisu, w tym bibliografia oraz załączniki A i B. Bibliografia liczy ponad czterysta pozycji stanowiących literaturę bardzo zróżnicowaną tematycznie, ale związaną z poruszaną w dysertacji problematyką. Cytowane źródła obejmują zarówno klasyczne pozycje literatury psychologicznej (m.in. autorstwa Thibauta i Kelleya), jak i najnowsze doniesienia z badań. Zabrakło mi bardziej obszernego zanalizowania i przywołania doniesień z polskiej psychologii, tym bardziej że w środowisku naukowym w Polsce tematyka relacji społecznych i intymnych oraz międzyludzkiego zróżnicowania w zakresie reagowania na bodźce społeczne jest niezwykle bogata i odnosi się m.in. do przywiązania, jakości związków romantycznych czy temperamentalnych różnic związanych z funkcjonowaniem w relacjach. Wśród cytowanych źródeł nie zauważyłam również prac autorstwa Kandydatki, choć odnalazłam w bazach prac naukowych jedną publikację, przygotowaną wraz z promotorką pomocniczą na temat satysfakcji ze związku

a opublikowaną w Polskim Forum Psychologicznym. W pracy nie zlokalizowałam ponadto spisów tabel i rysunków.

Temat rozprawy jest klarowny, a wskazuje na oczekiwane i weryfikowane powiązania pomiędzy wrażliwością na odrzucenie a funkcjonowaniem w relacji intymnej (wymaganiami wobec partnerów w związku i satysfakcją ze związku). Przywołanie popularnego powiedzenia w tytule można uznać za chęć podkreślenia znaczenia standardów i ocen partnerów w związku, choć - jako recenzentce - początkowo nieco utrudniło mi odbiór tematyki pracy, odwracając uwagę od samej wrażliwości na odrzucenie jako konstrukt ważnego dla jej treści.

Podział treści oraz kolejność ich prezentowania są merytorycznie uzasadnione i zrozumiałe. **Tytuły rozdziałów** są w większości klarowne, choć sugerowałabym, aby w części teoretycznej nieco precyzyjniej odzwierciedlały zawartość merytoryczną poszczególnych części. Przykładowo, tytuł „Odrzucenie” (str. 33) cechuje wysoka globalność, a więc i niejednoznaczność. Doceniam staranność w przedstawieniu treści dotyczących własnego projektu badawczego. Wszystkie składowe, a zatem kolejne, zrealizowane badania zostały opisane według podobnego schematu: cel i hipotezy badawcze, metoda, wyniki i dyskusja, co ułatwia odbiór tekstu. Dyskusja wyników badań własnych zawiera wymagane punkty, przyjmowane jako standard dla rozpraw doktorskich w psychologii. A mianowicie, oprócz omówienia i analizy wyników Autorka prowadzi refleksję nad wartością naukową i implikacjami praktycznymi rozprawy, ograniczeniami badań własnych oraz kierunkami dalszych badań. Załączniki stanowią wartościowe uzupełnienie zaprezentowanych w części głównej treści. Chcę w tym miejscu zwrócić uwagę na Załącznik B i przedstawione materiały zastosowane w procedurach kolejnych badań, które bardzo ułatwiły zrozumienie referowanej metodologii badań, a więc i uzyskiwanych wyników. Warto by jednak dodać informację o autorstwie kolejnych materiałów badawczych w wersji polskiej.

Od strony formalnej recenzowana rozprawa **spełnia standardy** stawiane pracom doktorskim o charakterze empirycznym. Ponadto, rozprawa napisana jest poprawnym językiem, spełniającym wymogi stawiane stylowi naukowemu. Zdarzały się literówki czy uchybienia w zakresie formatowania czy edycji tekstu, ale nie utrudniały jego recepcji.

Ustosunkuję się zatem do poszczególnych części pracy, a z obowiązku recenzentki nakreślę swoje uwagi krytyczne.

Ocena rozprawy

Rozprawę rozpoczyna udany **Wstęp**, w którym Autorka klarownie i na wystarczającym poziomie szczegółowości nakreśliła cele badań wraz z ich uzasadnieniem. Kandydatka wskazała na podstawy

teoretyczne pracy - koncepcję wrażliwości na odrzucenie oraz Model Idealnych Standardów. Doktorantka przytoczyła 13 hipotez badawczych sformułowanych w kolejnych badaniach o charakterze korelacyjnym, eksperymentalnym oraz z zastosowaniem powtarzanego pomiaru. Mgr Abramiuk-Szyszko wskazała na główne konkluzje z badań udowadniając, że zrealizowany projekt doktorski stanowi oryginalne rozwiązanie analizowanego problemu.

Rozdział pierwszy dotyczy problematyki doboru partnera w świetle kilku, szeroko opisanych w literaturze psychologicznej nurtów teoretycznych. Doktorantka wspomina o perspektywie ewolucyjnej oraz różnicach płci w zakresie strategii i standardów reprodukcyjnych, co kieruje uwagę na poziom różnic międzygrupowych (głównie tezy i doniesienia D. Bussa). Za szczególnie ważny dla rozprawy uznaję podrozdział 1.2. pt „*Model Idealnych Standardów*”, w którym mgr Abramiuk-Szyszko omawia założenia propozycji teoretycznej G. Fletchera i J.A. Simpsona. Nakreśla pojęcia idealnych standardów w odniesieniu do partnera związku intymnego. Podaje trzy główne wymiary owych standardów: ciepło/lojalność, witalność/atrakcyjność i status. Z rozbieżnością między owymi idealnymi standardami a rzeczywistością w związku ludzie radzą sobie różnie ze względu na charakterystykę relacji, np. etap i czas jej trwania, ale również z uwagi na indywidualne atrybuty. Zaprezentowane w podrozdziale 1.3. *predyktory idealnych standardów i oceny partnera* to dowód na duże znaczenie różnic indywidualnych dla omawianej tematyki. Doktorantka przywołuje pojęcie samooceny (w ujęciu teorii autodeterminacji, teorii autoweryfikacji czy socjometru). Trafnie wskazuje na powiązania samooceny relacyjnej z wartością reprodukcyjną. Na tym tle podrozdział traktujący o lęku jest nieco skrótowy, a jest to problematyka ważna nie tylko z perspektywy przywiązania, ale i choćby w świetle uwarunkowań temperamentalno-osobowościowych, istotnych dla niniejszej rozprawy.

Problematyka stylów przywiązania jest z kolei omówiona wystarczająco. Autorka trafnie przytacza tezy i konkluzje z badań C. Hazan i P. Shavera, którzy włączyli kontekst relacji intymnych w teorię przywiązania. Zabrakło mi w rozważaniach wątku dotyczącego (braku) ciągłości w przywiązywaniu się w relacjach w biegu życia, co m.in. wynika z jakości bliskich relacji, nie tylko w dzieciństwie (m.in. doniesienia M. H. van IJzendoorna). Ponadto, warto było ująć wątek rozważań na temat znaczenia wewnętrznych modeli roboczych Ja i Innych w teorii przywiązania, które koncepcyjnie są istotne dla budowania obrazu siebie i partnera bliskiej relacji. W podrozdziałach 1.3.3. i 1.3.4. sugerowałabym z kolei większe rozdzielenie charakterystyki osób o określonych stylach przywiązania, poprzez poszerzenie opisu, od ich relacji - preferencji, percepcji związku czy bycia postrzeganymi w określony sposób. Postulowałam dodanie obiektu graficznego na temat przywiązania, np. tabeli prezentującej określone, kluczowe cechy oraz odpowiadające im preferencje.

Rozdział drugi stanowi przegląd literatury z różnych obszarów a odnoszącej się do zagadnienia odrzucenia jako ważnego zarówno w szerokiej perspektywie społecznej, jak i dla bliskich relacji i funkcjonowania intrapersonalnego. Doceniam dobre omówienie emocjonalnych konsekwencji doświadczenia odrzucenia w podrozdziale 2.4., które jednocześnie obrazuje trudność, z jaką mierzą się badacze w określeniu zależności przyczynowo-skutkowych pomiędzy doświadczeniem odrzucenia a negatywnymi emocjami. W tym sensie, zwróciłabym uwagę Doktorantce na to, że jednak doświadczenie odrzucenia w aspekcie rozwojowym (str. 37/38) może mieć nie tylko inne znaczenie niż zdarzenia w dorosłości, o czym Autorka wspomina, ale również być powiązane z psychopatologią, która m.in. w tym odrzuceniu i w owym sensytywnym okresie się objawia. W tym podrozdziale zabrakło mi również klarownie wydzielonych paragrafów traktujących o kolejnych aspektach omawianej, złożonej problematyki, często ocierającej się o obszar psychologii klinicznej. Ponadto, poprosiłabym mgr Abramiuk-Szyszko o sprecyzowanie, w jaki sposób rozumie termin „mechanizmów radzenia sobie” z odrzuceniem społecznym, ponieważ przywoływane tezy i doniesienia z badań odnoszą się do adaptacyjnych i niekonstruktywnych reakcji, ujawnianych zawsze w odpowiedzi na sytuację społeczną / relacyjną ale różnych w swej istocie, dotyczących sfery (nie)świadomości, np. przejawianych w formie mechanizmów obronnych. Są to kwestie poruszane w kolejnym rozdziale, a w tym miejscu wydają się trudne do zrozumienia w kontekście spójności wyводу. Uogólniając stwierdzam jednak, że rozdział drugi można uznać za udane wprowadzenie do prezentacji pojęcia „wrażliwości na odrzucenie” w rozdziale trzecim.

W **rozdziale trzecim** Doktorantka przedstawia pojęcie wrażliwości na odrzucenie, klarownie wskazując na podłoże teoretyczne swoich refleksji, głównie na badania G. Downey i S. Feldmana oraz wyjaśnia funkcjonowanie systemu motywacji obronnej w kontekście doświadczeń lub/i oczekiwań odrzucenia. Autorka opisuje mechanizm aktywacji, przebiegu i konsekwencji reakcji wskazujących na różny stopień wrażliwości na odrzucenie. Mgr Abramiuk-Szyszko wskazuje na rozwojowe uwarunkowania wrażliwości na odrzucenie. Ponadto, Autorka wspomina o czynnikach płci lub osobowościowych jako moderujących czy „współtworzących” oddziaływanie wrażliwości na odrzucenie na funkcjonowanie człowieka. W tym miejscu, chciałabym zadać Doktorantce pytanie o to, czy czynniki temperamentalne (jak behawionalny układ hamujący BIS), mogą sprzyjać wyższemu natężeniu wrażliwości na odrzucenie, co uwzględniałoby znaczenie czynników biologicznych.

Rozdział czwarty stanowi kontynuację rozważań na temat wrażliwości na odrzucenie i Kandydatka dodaje do treści z rozdziału trzeciego kontekst relacji romantycznych. W tym sensie rozdziały te mogłyby stanowić jeden. W podrozdziale 4.2. Doktorantka wskazuje na luki w badaniach

w zakresie powiązań między wrażliwością na odrzucenie a idealnymi standardami wobec partnera w związku intymnym. Mgr Abramiuk-Szysko odwołuje się do bogatej literatury, międzynarodowej, w tym do najnowszych doniesień z badań (również prowadzonych przez Promotorkę rozprawy, prof. J. Rajchert). Autorka wykazuje, że wrażliwość na odrzucenie jest czynnikiem stanowiącym wyzwanie dla osób o wysokich wynikach na tym wymiarze, ale i dla ich partnerów w związku. Przywołuje badania prowadzone z zastosowaniem różnorodnej metodologii uzasadniając potrzebę ich kontynuacji we własnym projekcie doktorskim.

Część teoretyczna pracy spełnia w mojej ocenie standardy przewidziane dla rozpraw doktorskich w formie klasycznej, a sformułowane uwagi krytyczne czy polemiczne nie umniejszają jej wartości. Doktorantka udowodniła, że potrafi dokonać analizy oraz opisu tez i konkluzji z literatury istotnych dla poruszanej tematyki i odpowiadających tematowi dysertacji. Część teoretyczna stanowi zbiór przesłanek do sformułowania oryginalnego problemu badawczego, jako że ramy teoretyczne zostały wystarczająco precyzyjnie nakreślone, a luki w literaturze wykazane. Stwierdzam, że **Kandydatka na dobrym poziomie prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie psychologia.**

W części empirycznej Doktorantka klarownie nakreśliła cel własnego projektu badawczego, którym było „(...) *sprawdzenie, czy i w jaki sposób wrażliwość na odrzucenie wiąże się lub wpływa na idealne standardy wobec partnera, ocenę partnera oraz rozbieżność między nimi, a także pośrednio na satysfakcję z relacji romantycznej, zarówno w ujęciu poprzecznym, eksperymentalnym, jak i podłużnym (..)*” (str. 52/53). Tym samym mgr Abramiuk-Szysko jasno wskazuje na własne oczekiwania badawcze i na zastosowane metody badania. Doceniam zastosowaną, zróżnicowaną metodologię badań. Doktorantka przywołuje liczne źródła z literatury udowadniając, że podejmowana problematyka nosi znamiona unikalności, co rozszerza w podrozdziale 5.3. Warto zwrócić uwagę na precyzję w definiowaniu kolejnych pojęć kluczowych dla rozprawy, tj. wrażliwości na odrzucenia i odrzucenia (str. 57).

W miejscu podania celu projektu dodałabym, że odnosi się on nie tylko do partnerów, ale i do potencjalnych partnerów, ponieważ w obecnym kształcie wydaje się, że Doktorantka bada partnerów w związkach intymnych. Na rysunku 1 zastosowano różne formy strzałek, których nie objaśniono w legendzie. Sugerowałabym dodanie na tym rysunku odnośników do numerów badań własnych, ponieważ cechuje go złożoność i brak jest właściwego odniesienia się do niego w tekście. Tym bardziej, że z pewnością można dodać kolejne strzałki symbolizujące bezpośrednie efekty między

zmiennymi, których nie ma, ponieważ nie jest to model opisujący jedno a więcej badań i - co zrozumiałe - pomija potencjalne moderatory (płeć) czy efekty w parach (aktor-partner).

Badanie 1.

Doktorantka zgodnie z przyjętymi standardami przedstawia opis metody badania. Opisy grupy badanej, procedury i narzędzi do badania wrażliwości na odrzucenie i standardów idealnego partnera oraz oceny rzeczywistego partnera są dla mnie jasne i uznaję te narzędzia za bardzo przydatne w kontekście polskich badań nad różnicami indywidualnymi czy bliskimi relacjami. Wyniki są opisane prawidłowo, choć brakuje informacji o kontroli czynników wieku i stażu związku, które były bardzo zróżnicowane wśród osób badanych. Uzyskane efekty dla standardów w zakresie czynnika ciepła są bardzo interesujące i dobrze zinterpretowane, a mogą również wskazywać na duże znaczenie wsparcia emocjonalnego i potrzebę bliskości u kobiet, zwłaszcza o wyższym natężeniu wrażliwości na odrzucenie.

Po zapoznaniu się z prezentacją badania 1 zwracam się z prośbą o kilka wyjaśnień. Odnośnie do narzędzia do badania wrażliwości na odrzucenie i standardów idealnego partnera oraz oceny rzeczywistego partnera mam jedynie pytanie o próbę wyjaśnienia uwzględnienia cechy „inteligencja” w czynniku ciepło, obok cech silniej kojarzonych z funkcjonowaniem emocjonalnym i relacyjnym. Proszę również o wyjaśnienie, czy cytowane na str. 68 a brakujące w bibliografii źródło: Abramiuk i Konopka (2020) odnosi się do pozycji Abramiuk, A. i Konopka, K. (2020). Zgodność między płcią psychologiczną partnerów, partnera idealnego i rzeczywistego a satysfakcja ze związku, *Polskie Forum Psychologiczne*, 25(2), 238-257? Jest to jedyna pozycja, którą odnalazłam w bazach danych, choć nie wydaje się odpowiadać opisywanym treściom. Jest to kwestia istotna z perspektywy opisu wielowymiarowego narzędzia *Skali Modelu Inwestycji*, które jak rozumiem jest tłumaczeniem oryginalnej skali, a więc nie ma odpowiedniego opracowania psychometrycznego (analizy czynnikowe, walidacja), nawet jeśli zastosowano wybrany wskaźnik w badaniu. Ponadto, proszę o podanie źródła finansowania zastosowanej procedury badawczej (panel badawczy „Ariadna”). Mam również pytanie o wynik analizy mocy dla wykrycia istotnego efektu dla $N = 99$ kobiet.

Badanie 2.

Prezentacja metody i wyników badania 2 jest klarowna i nie dostrzegam usterek. Hipotezy badawcze oraz sam plan eksperymentalny ukazują inny aspekt poszukiwań badawczych i dotyczą ocen formułowanych w kontekście możliwości zaistnienia relacji, a w obliczu kilkakrotnych doświadczeń odrzucenia w krótkim czasie. Interesującym zabiegiem jest zastosowanie odmiennej niż w badaniu 1, a dostosowanej do młodych dorosłych, skali do pomiaru wrażliwości na odrzucenie. W prezentacji zastosowanej metody pomaga rysunek 2. Uważam, że wykazanie stabilności wrażliwości na

odrzućcie, co skłania ku interpretacji dyspozycyjnej, jest ważną składową cyklu badań w ramach recenzowanego projektu doktorskiego. Doktorantka jest bardzo ostrożna w formułowaniu wniosków na podstawie jednego eksperymentu, którego ograniczenia dostrzega, co należy pochwalić.

Badanie 3.

W mojej ocenie badanie 3a/b jest cennym komponentem osiągnięcia doktorskiego, jako że mgr Abramiuk-Szysko udało się zaprosić pary do badań z powtarzaniem pomiaru oraz z zastosowaniem dzienniczków. Zebranie grupy ponad sześćdziesięciu par, które ukończyły badanie, było z pewnością niezwykle wymagającym przedsięwzięciem, nawet jeśli wspomaganym zatrudnionym wykonawcą. Zapoznając się z demograficznym opisem grupy badanej zwróciłam uwagę na odmienne etapy biegu życia, na których mogły się znajdować osoby w parach, tj. wiek 20-73 lata a staż związku od 8 miesięcy do 50 lat, co rodzi pytanie o różne i być może inne w zależności od etapu życia czynniki, które mogły wpływać na odpowiedzi par. Na str. 119 mgr Abramiuk-Szysko pokazuje istotne korelacje zmiennych demograficznych z kluczowymi zmiennymi ujętymi w badaniu 3b. Chciałabym poznać opinię Doktorantki w tej kwestii. Ponownie, proszę o podanie źródła finansowania zastosowanej procedury badawczej (panel badawczy „Pollster”).

Uważam, że ukazanie pewnych podobieństw, ale i różnic w korelacjach w grupach kobiet i mężczyzn, jak również wewnątrz par, bardzo wzbogaciło pracę. Stwierdzone powtarzalne wyniki oraz uzyskane efekty autoregresyjne pozwalają na lepsze zrozumienie specyfiki znaczenia wrażliwości na odrzucenie jako zmiennej z obszaru różnic indywidualnych oraz ważnej dla jakości bliskich relacji - idealnych standardów i wzajemnych ocen partnerów. Interesującym jest wystąpienie istotnych powiązań przede wszystkim w zakresie satysfakcji ze związku i standardów w ocenach partnerów. Doktorantka prezentuje rozważania na temat możliwych wyjaśnień braku istotnych efektów partnera, jak również stwierdzonego, pośredniczącego efektu standardów wobec cech partnerki w relacji pomiędzy wrażliwością na odrzucenie a satysfakcją mężczyzn. Warto zaznaczyć, że w przypadku efektów standardów na odroczonej satysfakcją ze związku wystąpiły zarówno efekty aktora jak i partnera. Autorka udanie wprowadza do dyskusji kontekst teorii ewolucyjnej czy też odmienności potrzeb omawiając stwierdzone różnice płci pod względem sposobu kształtowania idealnych standardów wobec partnerów w związku przez wrażliwość na odrzucenie czy powiązań owych standardów z odroczonej satysfakcją.

Badanie dzienniczkowe cechował rozmach. Zastosowano kilka miar kwestionariuszowych do oceny partnera, do pomiaru intensywności odczuwanych emocji czy satysfakcji w związku. Chcę jedynie zauważyć, że nazwa wskaźnika - codziennie postrzeganego odrzucenia partnera - jest myląca,

ponieważ sugeruje odrzucanie a nie subiektywne doświadczanie bycia odrzuconym. Zebrano też dane jakościowe, których nie zaprezentowano w rozprawie. Doktorantka przeprowadziła bardzo zaawansowane analizy statystyczne, których rezultaty obszernie i szczegółowo przedstawiła w rozprawie. Ponownie, interesującym aspektem analiz była eksploracja znaczenia czynnika płci w kolejnych modelach. Następnie, Doktorantka przeprowadziła wielowątkową dyskusję uzyskanych rezultatów. Zainteresowała mnie szczególnie interpretacja powtarzającego się wyniku, a mianowicie silnego reagowania osób o wyższej wrażliwości na odrzucenie (w porównaniu z tymi, o niższej) na rozbieżności standardów i ocen w związku przy niskim poziomie odrzucenia. Zgadzam się z konkluzjami Autorki, choć skłoniły one mnie do refleksji nad zastosowanym wskaźnikiem postrzeganego codziennie odrzucenia ze strony partnera. Czy wysokie wyniki nie oznaczają w tym przypadku wycofywania miłosnych uczuć ze związku (oczekiwany brak doświadczania, brak okazywania)? Jeśli taka interpretacja jest dopuszczalna, to oznacza trudne doświadczenia dla każdego, bez względu na poziom wrażliwości na odrzucenie, które mogły zostać nie uchwycone w modelu badawczym. Podsumowując, realizację oraz opis wyników badania 3a/b oceniam bardzo wysoko.

Z uznaniem zapoznałam się z generalną dyskusją wyników badań własnych, która ponownie odzwierciedla złożoność i oryginalność zrealizowanego projektu badawczego. Doktorantka udowadnia wysokie umiejętności syntezy uzyskanych, licznych wyników kolejnych badań, które z niezwykłą precyzją łączy omawiając zarówno spójność, jak i sprzeczności w ramach i pomiędzy poszczególnymi badaniami własnymi. Odwołania do literatury są trafne, a ich analiza pogłębiona w świetle przedstawionych wcześniej rezultatów projektu doktorskiego. Chciałabym zapytać Panią mgr Abramiuk-Szyszko, czy w projekcie uwzględniano pomiar stylów przywiązania lub samooceny, ponieważ te wątki wielokrotnie powracają w rozprawie, ale zdaje się, że Doktorantka ich nie badała. Nie mam zastrzeżeń do kolejnych części dyskusji, a więc opisanej wartości naukowej i implikacyjnej projektu, ograniczeń przeprowadzonych badań oraz proponowanych przez Autorkę kierunków przyszłych badań. Rozprawę doktorską kończy udane podsumowanie.

Konkluzja

W podsumowaniu recenzji stwierdzam, że wartość merytoryczną przedstawionej rozprawy oceniam bardzo wysoko. W mojej opinii mgr Agnieszka Abramiuk-Szyszko wykazuje się wysokimi umiejętnościami teoretycznego opracowania, samodzielnego zaplanowania, realizacji i opisu badań w dyscyplinie psychologia. Podjęty przez Doktorantkę problem cechuje oryginalność i duża wartość poznawcza. Analiza uzyskanych wyników wraz z ich syntezą i interpretacją pozostają na wysokim

poziomie. Przedstawione uwagi mają przede wszystkim charakter polemiczny i stanowią zachętę do dalszej refleksji nad zrealizowanym projektem podczas obrony pracy doktorskiej lub w kontekście przyszłych publikacji naukowych, do których zachęcam Doktorantkę.

Reasumując stwierdzam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska spełnia wymogi określone w art. 187 ust. 1 i 2 Ustawy – Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (t.j. Dz.U. 2024, poz. 1571 z późn. zm.). Z tej racji wnioskuję o dopuszczenie Pani magister Agnieszki Abramiuk - Szyszko do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wojciech Jankowski